

ГЛАВА VI.

Архитектонични елементи.

Стрѣха. — Като най-главенъ и сжщественъ елементъ въ сградата, който разграничава и ограничава вертикалнитѣ и хоризонтални ѣ елементи, е стрѣхата, която съ преминаването на строежа на сградата отъ дървенъ въ масивенъ, преминава въ зиданъ корнизъ. При б. с. к. това преминаване се ясно, наблюдава, тъй като сж запазени форми които сж фази отъ това еволюиране на тази частъ отъ сградата. Най-простата форма на стрѣхата е простото надвесване на ребрата отъ покрива предъ околорѣснитѣ стѣни на сградата (обр. 120). Отъ тази основна форма се явяватъ последующитѣ, гдѣто било, че се усъвършенства самата форма въ естетическо отношение, било че се търси едно по практично за назначението ѣ рѣшение, основната конструктивна мисълъ си остава все сжщата. Така въ обр. 120 п. 3 съ получения надзидъ въ тавана отъ една страна се развива таванското помещение и отъ друга се създава благодаренъ мотивъ за външната архитектура на сградата. За получаването обаче на тази форма трѣбва да се предполага дълга практика и сравнително голѣмъ усетъ къмъ формата. Тази стрѣха въ сградитѣ гдѣто се срѣща сега, въ пиринската кжща, се е развила въ периода на дървената кжща и въ днешната си форма и видъ е остатъкъ отъ тогава. Въ днешниятъ си видъ тя е бѣлегъ, който показва пжтя на развитието презъ който е минала пиринска кжща за да дойде въ днешния си живописъ видъ въ който я намираме. По нататѣшното развитие на стрѣхата се вижда въ п. 4 на сжщия образъ, гдѣто широката стрѣха се подкрепва отъ дървени паянти, докато при една още по късна форма на развитие, когато кжщата отъ дървена минава въ масивна — зидана сграда, повлича и налага изработването на стрѣхата да стане въ сжщия характеръ: обшититѣ съ летви подпорни паянти се измазватъ и се създава основната форма на корниза отъ която въ послѣдствие се развиватъ производни форми.